

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Szkaliczki Zsolt ügyvéd által képviselt felperesnek az alperes ellen végrehajtás megszüntetése iránt az Orosházi Városi Bíróságnál 5.P.20.573/2008. számon folytatott és másodfokon a Békés Megyei Bíróság 2.Pf.25.024/2009/6. számú ítéletével befejezett perében, az említett számú jogerős ítélet ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati illetéket az állam viseli

#### Indokolás

A felülvizsgálati kérelem szempontjából jelentős tényállás szerint az alperes jogelődje, a t-i Takarékszövetkezet 1994. július 13. napján - jogerős fizetési meghagyás alapján - végrehajtási lap kibocsátását kérte a felperes ellen 446.228 forint kölcsöntartozásnak és járulékainak a megfizetésére. Az önálló bírósági végrehajtó (a továbbiakban: végrehajtó) 1997. április 2-án letiltást bocsátott ki a tartozás teljes összegére, a letiltást a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság 1997. április 22-én a perbelit megelőző tartozás miatt előjegyzésbe vette, és kielégítési sorrendbe állította. A végrehajtó 1997. július 9-én elárverezte a felperes ingatlanát, 1997. augusztus 26-án felosztási tervet készített (amely szerint a perbeli tartozás a járulékokkal 994.660 forintot tett ki, és 123.137 forinttal csökkent), november 14. napján díjjegyzéket állított ki, további végrehajtási cselekményt nem végzett. Az alperes jogelődjének a végrehajtóhoz 1999. augusztus 31. napján benyújtott kérelmére a végrehajtást foganatosító bíróság 1999. november 3. napján határozott a végrehajtást kérő jogutódjának megállapításáról. Mivel elhárult az akadály az addig előjegyzésben tartott letiltást elől, a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság 2005. augusztus 29-én tájékoztatást kért a tartozás fennállásáról a végrehajtótól, 2007. decemberétől

pedig megkezdte a letiltást. 2005. augusztus 29-től a végrehajtási cselekmények ismét folyamatosak.

A felperes keresetében elévülésre hivatkozással kérte a perbeli végrehajtás megszüntetését. Álláspontja szerint a végrehajtási jog az 1997. július 9-i árveréstől számított öt év leteltével elévült, mert 2005. augusztus 30-ig nem történtek az elévülést megszakító végrehajtási cselekmények. Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletével helyt adott a keresetnek. Indokolása szerint a követeléssel való rendelkezés (az engedményezés és a jogutódlás megállapítása) nem a végrehajtás érdekében tett intézkedés, nem szakította meg a végrehajtási jog elévülését, ezért az bekövetkezett.

A másodfokú bíróság megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét és elutasította a keresetet. Döntését azzal indokolta, hogy a jogutódlás megállapítása érdekében 1999-ben tett intézkedések - a BDT.2008. 108. számon közzétett eseti döntésben kifejtettek szerint - megszakították a végrehajtási jog elévülését, azonban az adott esetben nem ennek, hanem a letiltás előjegyzésének és sorrendbe állításának van döntő jelentősége, mert ezzel a végrehajtás alá vont követelés „teljesítésre készenléti állapotban volt, a végrehajtó külön intézkedése nélkül folyamatosan... számítani lehetett a... levonásra”. A végrehajtás az 1997. július 9-i árveréssel csak ügyviteli szempontból vált befejezetté, ugyanakkor a fennálló tartozás nem volt behajthatatlan, hiszen az adós lefoglalható vagyona a letiltás kibocsátásával lefoglalásra került és minden egyes „juttatás kifizetésekor vizsgálata által a végrehajtás gyakorlatilag folyamatos volt”. Végrehajtási cselekményeket ugyanis nem csak a végrehajtó végez: ilyen cselekménynek minősül, ha a letiltást foganatosító harmadik személy (a „harmadados”) a letiltást „foganatosításra kész állapotban” tartja, amely a végrehajtási jog elévülésének akadálya. Kihangsúlyozta a másodfokú bíróság, hogy a végrehajtást kérőt nem terheli mulasztás, és az ingatlanra bejegyzett végrehajtási jog elévülését összehasonlítva a „sorban álló” letiltással, a letiltás foganatosításához nem szükséges sem a végrehajtást kérő újabb kérelme, sem a végrehajtó újabb intézkedése: a „harmadados” jogszabályi kötelezettsége alapján folyamatosan vizsgálja a letiltás lehetőségét, ezáltal megszakítva az elévülési időt.

A jogerős ítélet ellen - hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyása, költségeinek megtérítése végett - a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy az 1997. július 9-i árverést követően több mint öt év telt el „tényleges” végrehajtási cselekmény nélkül,

így az elévülés bekövetkezett. Kihangsúlyozta: a letiltás nyilvántartásba vétele nem végrehajtási cselekmény; a jogerős ítéletben kifejtett álláspont azt eredményezné, hogy a kifizető nyilvántartásában szereplő, „befogadott” letiltás esetén soha nem következhetne be az elévülés. Az elévülést kizárólag a végrehajtást kérő akadályozhatta volna meg, mégpedig azzal, hogy ha végrehajtási cselekmény foganatosítását kéri. A letiltás előjegyzésbe vétele nem eredményezte a végrehajtás nyugvását sem, hiszen nem a letiltás volt a végrehajtás egyetlen lehetséges formája. Az előjegyzés nem jelentette a végrehajtás „folyamatban létét”, hiszen a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság nem kísérelte meg minden hónapban a levonást, ez nem is volt kötelezettsége: a letiltás megérkezésekor tájékoztatást adott ki annak akadályáról és csak akkor „vette elő” ismét, amikor a megelőző letiltás befejeződött, a „készenléti állapot” pedig nem járhat az elévülés folyamatos megszakadásával. Kiemelte annak jelentőségét, hogy a 2000. december 19-i engedményezés alapján a bíróság csak 2007. január 9. napján határozott a jogutódlásról.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem nyújtott be.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felülvizsgálati kérelem indokai kapcsán - a jogerős ítélet indokaival egyezően - előre bocsátja a Legfelsőbb Bíróság, hogy a jogutódlás megállapítása iránti kérelem, valamint a jogutódlást megállapító bírósági határozat a Vht.57.§ (4) bekezdésének körébe tartozó, a végrehajtás előbbre vitelét szolgáló végrehajtási cselekmények, amelyek megszakítják a végrehajtási jog elévülését. (Erre vonatkozóan a jogerős ítéletben említett, BDT.2008.108. számon közzétett döntéssel egyező tartalmú a Legfelsőbb Bíróság BH2009. 113. számon közzétett határozata.) Ennek megfelelően az adott esetben a végrehajtási jog elévülése a jogutódlás megállapításáról 1999. november 3. napján meghozott határozattal megszakadt, és újra kezdődött. Mivel az ezt követő újabb végrehajtási eseményre csupán 2005. augusztus 29-én került sor, a perben eljáró bíróságoknak abban a kérdésben kellett állást foglalniuk, hogy 1999. november 3. és 2005. augusztus 29. között bekövetkezett-e a végrehajtási jog elévülése, ha a letiltás „sorban állt”, azaz letiltás előjegyzésben tartása gyakorolt-e, és ha igen, milyen joghatást a végrehajtási jog elévülésére.

A Vht. - mindkét fokon eljáró bíróság ítéletének indokolásában idézett - 57.§ (1) bekezdéséből az következik, hogy a végrehajtás alá vont követelésre annak a jogágnak az elévülési szabályait kell alkalmazni, amelynek körébe az adott követelés tartozik, így a perbeli követelés elévülésére a Ptk.324-327.§-ába foglalt rendelkezések irányadók (természetesen a Vht.57.§ (4) bekezdésében

foglalt kifejezett, valamint a végrehajtási eljárás sajátosságaiból eredő további eltérésekkel). Mindezek szerint az adott esetben alkalmazásra kerül az elévülés nyugvásának a Ptk.326.§ (2) bekezdésébe foglalt előírása is.

A Ptk.326.§ (2) bekezdése szerint az elévülés nyugvását eredményezi minden olyan esemény, amely miatt a jogosult menthető okból nem tudja a követelését érvényesíteni. A végrehajtási eljárásban a követelés érvényesítése alatt a végrehajtás alá vont követelés végrehajtása iránti igény érvényre juttatását kell érteni.

A végrehajtási jog elévülésének nyugvása tehát azt jelenti, hogy olyan akadály állt elő, amely a végrehajtási eljárás résztvevőin kívül álló, menthető okból következett be, és attól függetlenül, hogy egyébként a végrehajtási eljárás felfüggesztésére vagy szünetelésének megállapítására alapot szolgáltatna-e, időlegesen akadálya a végrehajtás alá vont követelés érvényre juttatásának, ezáltal a végrehajtás folytatásának.

A végrehajtási jog elévülése nyugvásának eseteit - hasonlóan az igény polgári jogi úton történő érvényesítésének akadályaihoz - példálózóan sem lehet felsorolni. A Ptk.326.§ (2) bekezdésében említett feltételeknek megfelel, és ezért a végrehajtási jog elévülésének a nyugvását idézi elő, ha a végrehajtás alá vont követelésre vonatkozó letiltást az annak foganatosítására köteles harmadik személy azért nem tudja megkezdni, mert azt az adós egyéb, sorrendben előbb álló tartozásának letiltása megelőzi. Ilyen esetekben sem a végrehajtást kérőt, sem a végrehajtót, sem a letiltást foganatosító szervet nem terheli mulasztás vagy késedelem, a végrehajtás folyamatát nem kötelezettségszegésük, hanem az előbbieken említett, rajtuk kívül álló, időleges akadály tartóztatja fel. A felülvizsgálati kérelemben kifejtettekkel ellentétben a végrehajtást kérőnek nem kell újabb kérelmet előterjesztenie a végrehajtás elrendelése vagy foganatosítása iránt, hiszen a végrehajtás elrendelése már megtörtént, újabb elrendelésére nincsen lehetőség (az erre irányuló kérelmét a bíróság elutasítaná), a letiltásra köteles harmadik személy értesítése alapján pedig a végrehajtást kérő alappal bízhat abban, hogy e harmadik személy a letiltást „függőben tartja” és az akadály megszűnésekor haladéktalanul meg fogja kezdeni.

Kihangsúlyozza a Legfelsőbb Bíróság, hogy a végrehajtási jog elévülésének nyugvása csak az előbb ismertetett körülmények között, tehát kizárólag akkor következik be, ha a végrehajtás folyamatát gátló körülmény menthető okra vezethető vissza és átmeneti jellegű. Nem nyugszik az elévülés azokban az esetekben, amikor a végrehajtható vagyon felkutatása, illetve a végrehajtás érdekében végzett végrehajtási cselekmények eredménytelennek bizonyultak.

Ilyenkor a végrehajtási jog elévülése az utolsó cselekményt követően megkezdődik, és az elévülés folyamatát a végrehajtási cselekmények szakítják meg.

Az elévülés nyugvása a végrehajtási eljárásban is az elévülési határidő meghosszabbítását jelenti, azaz az akadály elhárulását követően a végrehajtási jog elévülését gátló végrehajtási cselekmény elvégzésére a Ptk.326.§ (2) bekezdésében megjelölt egy éves illetve három hónapos határidő áll rendelkezésre. Ez a határidő a végrehajtási cselekményre jogosultak mindegyikére egyaránt vonatkozik; végrehajtási cselekménynek minősül a letiltás megkezdése.

Mindezeknek megfelelően az adott esetben a végrehajtási jog elévülése mindaddig nyugodott, amíg a perbeli letiltás megkezdése előtt el nem hárult az akadály, azaz be nem fejeződtek a megelőző letiltások. Arra a felperes nem hivatkozott, hogy az akadály megszűnésekor a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság ne kezdte volna meg haladéktalanul a perbeli letiltást, azaz elmulasztotta Ptk.326.§ (2) bekezdésében említett, a perbeli követelésre irányadó egy éves határidőt.

A felülvizsgálati kérelemnek az elévülés nyugvásával kapcsolatos érvelése kapcsán kiemeli a Legfelsőbb Bíróság, hogy a letiltás a végrehajtási eljárás része. Helytállón mutatott rá a másodfokú bíróság, hogy végrehajtási cselekményeket nem csak a végrehajtó végezhet, a letiltást foganatosító harmadik személy letiltással kapcsolatos cselekményei is a végrehajtási cselekmények, amelyek - ha a végrehajtási jog elévülése folyik - megszakítják a végrehajtási jog az elévülését. Abban az esetben, ha a végrehajtás kizárólag a harmadik személy előtti letiltás útján folyik, azonban a letiltás akadályja miatt a végrehajtási jog elévülése nyugszik, nincsen jelentősége annak, hogy a végrehajtó ezzel párhuzamosan végzett-e (vagy végezhetett-e) végrehajtási cselekményeket.

A felülvizsgálati kérelem helyes érvelése szerint az adott esetben nem lehet tényként megállapítani, hogy a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság havonta vizsgálta a letiltás lehetőségét (amely egyébként minden alkalommal megszakította volna az elévülést, ha az folyik). Amennyiben a végrehajtási jog elévülése nyugszik a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság vizsgálatának annyiban van jelentősége, hogy az akadály megszűnését követően - a már többször említett egy éves határidőn belül - meg kell kezdenie a letiltást.

A kifejtettekre tekintettel helytálló a másodfokú bíróságnak a keresetet elutasító határozata, ezért azt a Legfelsőbb Bíróság a

*Pp.275.§ (3) bekezdése alapján - az előbbiekben kifejtett, részben eltérő indokok alapján - hatályában fenntartotta.*

*A Pp.270.§ (1) bekezdése értelmében alkalmazott Pp.78.§ (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárás költségei az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet benyújtó felperest terhelik.*

*Budapest, 2010. május 31.*

*Dr. Kazay László s.k. a tanács elnöke, Dr. Harter Mária s.k. előadó bíró, Dr. Kollár Márta s.k. bíró*